

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

De ea, quæ ex Mutilatione, parag. 16

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

Barba, trahebatur, & illum à se aliter extricare non poterat, nisi eundem occidendo; Respondetque huic Sacerdotem esse Irregularem, quia non agebatur de vita.

Irreg. c. 4. q. 3. num. 15.

Verum Gibalin. a negat ejusmodi Irregularitatem, & merito, quia gravissima erat ea injuria, ad quam averendam licitè potuit Sacerdos ille injuriantem occidere.

Occidens sibi insidias parantem.

ibidem

7. Idem Gibalin. b duo mihi difficilia intrepide, & sine distinctione affirmat. Primo, eum, qui sibi insidias parantem avertit, occiditque, nec peccare, quia se defendit, nec consequenter esse Irregularem. Secundo, eum, qui injustum invasorem fugientem in continente sequitur, occiditq; v. g. post alapam impactã, nec peccare propter eandem rationem, nec Irregulari fieri. Hæc, inquam, duo sic absolute dicta mihi apparent difficilia. Nam ego lib. 6. in Decal. c. 1. §. 1. n. 15. pro priore ex prædictis casibus, ne tunc peccaretur, requisivi, ut proximè, & in procinctu paret quis alium occidere, & §. 3. num. 3. pro posteriore casu dixi, id non esse in praxi recipiendum, Relege locum,

Ut effugiam periculum vite, evitare aliquando possum Irregularitatem.

c. Delug. de Inst. d. 8. se. 6. n. 86.

8. Brevis propono casum, quem proponit Delugo c. Veneno infecit Petrus ficus comedendas à suo inimico, Verum casu advenit amicus, & comedit, Petro vidente, eoque ne suum crimen proderet, tacente. Estne Petrus hujus amici injustus homicida, atque adeo Irregularis?

ibidem ibi.

9. Respondet Delugo d non esse, quia ex una parte hujus amici mors præter Petri intentionem prius evenit, & ex alia, Petrus non fuit injusta causa mortis amici, quia cum tanto suo periculo manifestandi suum delictum, non tenebatur illum monere de Veneno.

Vir occidens uxorem inventam cum adultero, &c.

c. In Tract. de excom. Si quis suadente.

10. Huc reduci id potest: pertinere enim videtur ad defensionem honoris proprii. Equidè de hæc quoad Excommunicationem, si tunc in fragranti crimine occidatur Clericus adulter, agitur alibi, e nunc vero loquendo de Irregularitate, puto, propter similes rationes, quæ

ibidem dicuntur, esse probabile non incurere Irregularitatem, de quo argumento plura habes apud Dianam. a

a Diana p. II. tr. 6. res. 28.

§. XVI.

De Irregularitate, qua oritur ex mutilatione.

1. Non solum, qui occidit hominem, vel Numetiam, qui ejus membrum aliquod mutat, (ut sæpè in Superioribus per occasionem insinuat) in pœnam Irregularitatis incurrit, ejus prius speciei, est ea, quæ incurritur ex homicidio, ita ut sicuti ex homicidio injusto, sive voluntario, sive casuali incurritur Irregularitas ex delicto, sic ex injusta simili mutilatione. Et sicuti ex homicidio justo incurritur à Ministris Justitiæ Irregularitas ex defectu lenitatis, ita ex eadem simili justa mutilatione. Quare omnes modos, varietatesque, quas supra haberi diximus ab Irregularitate ex morte secuta, dic pari modo, haberi ex mutilatione, nam propterea sæpissimè utrumque comprehendimus sub uno nomine *Deformationis*.

2. Unum tamen, vel alterum discrimen esse inter Irregularitatem ex Homicidio, & Mutilatione mox apparebit §. 17. num. 25.

Porro illæ duæ quæstiones propriæ sunt hujus loci. Primo, quid intelligatur nomine membri, cujus mutilatio Irregularitatem inducit, Secundo, quid nomine mutilationis.

3. Adverte autem, aliud esse loqui, Primo, de eo cui ob mutilationem membrum aliquod deest. Secundo, aliud de eo, qui sibi ipse membrum amputat. Tertio, aliud de eo, qui alteri membrum mutilat. De Primo, & Secundo egimus supra capite octavo, paragrapho primo, & secundo, hic autem solum de tertio agendum est. Relege locum, ubi maximè advertendum dixi, non valere argumentationem ex uno istorum ad aliud, ut ibidem explicui.

2. Cujus membri mutilatio alteri facta Irregularitatem pariat?

b S. Paul. ad Rom. 12. c. Arist. de part. anim. l. 1. c. 1.

4. Membrum est corporis animati pars, non quæcunque, sed illa, quæ proprium, ac distinctum munus gerit in corpore, juxta illud ad b Rom. Omnia membra non eundem actum habent, & juxta doctrinam Aristot. c dicentis, operatio

quidam Anachoreta præcidit sibi Auriculam, ne ab Ægyptiis advocaretur ad Episcopatum. Sentiit ergo Antonius, Auriculam esse membrum, quandoquidem ejus abscissio debebat illum ab Episcopatu retrahere.

17. Confirmat Tertio, quia, secus, qui alteri Nasum abscinderet, non esset Irregularis, quod nemo concedet. At ita se habet Nasus ad odores excipiendos, atque ad odorandum, sicuti Auricula ad audiendum.

18. Verum rogo te, studiose Lector, ne rem hanc incertam dicas in posterum. Probabilissimum enim est, Auriculam, sicut & Nasum, non esse membra, sed membrorum partes (Nasum dico, non Nares, id est totum organum olfaciendi, hoc enim esse membrum distinctæ operationis, jam dictum est modo) Ratio hujus probabilitatis est, quia Auricula, & Nasus coadjuvant ad audiendum, atque olfaciendum secundario dumtaxat, & minus principaliter, cum sine his audire possis, & olfacere: Ex quo solvitur Giani ratio principalis.

19. Ad confirmationem primam, quicquid Speculator respondere potuisset, satis ipsi fuit, per suam responsionem abscindere radicem, totius quæstionis, dicendo, tunc nondum fuisse poenam Irregularitatis inductam.

Ad confirmationem secundam, sicuti Anachoreta ille erravit, sanè bona fide (nisi ad peculiarem Sancti Spiritus impulsum confugas) amputando sibi Auriculam, cujus ipse, ut cæterarum corporis partium, Dominus non erat, sic erravisset, si putavisset id, quod Glianus contendit. Fateor autem Anachoretam, si Canones sciebat, sique tunc prodierant, rectè potuisse putare, se Irregularem fieri, sibi Auriculam abscindendo: ad Irregularitatem, enim incurrendam, satis est per Sacros Canones, si sibi quis partem membri abscindat, qualis est Auricula, cum tamen, si alteri abscindat, debeat abscissio esse membri, non membri partis, ut modo dictum est num. 4.

20. Ad confirmationem tertiam jam ex dictis patet.

Incertum est Tertio, An alteri amputans partem membri sit ab Irregularitate semper immunis.

21. Respondeo, quandoquidem multi nimis multa hic congerunt, ego hanc brevem regulam ex variis Doctorum dictis colligo. Quando tanta, & tam notabilis est mutila-

tio partis membri, ut ratione dictæ mutilationis id, quod remanet, non possit absolute dici illud membrum, seu quando id, quod remanet, habere physicè, & absolute non potest usum, ad quem ejusmodi membrum institutum est à natura (ut si cui v. g. omnes quinque digiti à manu amputentur) toties ejusmodi amputatio dicitur, & erit amputatio membri efficiens Irregularitatem in amputante, secus, non item. Ratio regulæ est, quia amputatio tantæ partis est vera, & absoluta amputatio membri, cum amputetur id, quod principaliter facit ad usum membri, cui similis non est amputatio Auriculæ, vel Nasi, de quæ modo n. 18. dictum est.

Hinc mihi difficile fuit numero nono assentiri illi, qui dicebant amputantem brachium, vel crus illi, qui manu, vel pede carebat, non esse Irregularem, difficile, inquam, fuit. Cum enim brachium, & crus sint magna pars membri in servientis ad eorum membrorum usum, qua ratione, qui illud alteri amputet, Irregularis non erit?

22. Idem propter eandem rationem dico de amputante manum ei, qui omnibus caret digitis, & de eo, qui à carente pedum digitis, ipsum pedem fecerit.

23. Quid de eo, qui alterius pollicem, & indicem detruicat?

Respondeo, idem dici debere, quia manus sic amputata sit notabiliter, ne dicam ex toto, inepta ad munus suum exercendum, quicquid in oppositum sentiat a Gibalino; nam propterea idem dico, tum de eo, qui tres digitos minores simul cum parte manus ipsius correspondente alteri abscindit; jam enim hoc pacto fit manus inepta ad res tractandas, tum de eo, qui omnes ferè dentes alteri excutit, &c.

Quid veniat nomine Mutilationis?

24. Quod illa mutilatio, quæ tollit membrum, inducat Irregularitatem certi juris est, ut ex dictis liquet, & nulla quæstione dignum. At illud dignum est, ut inquiratur, an sola debilitatio membri qua illud fiat ineptum ad operationes proprias, membro tamen non abscisso, faciat te, qui illud debilitasti, Irregularem, quasi ex mutilatione æquivalente?

25. Aliqui b absolute affirmant, te Irregularem facere, quia, inquit, paria sunt aliquid

2. Fill. 17. 19.
c. 9. n. 136.
Suar. de
Cens. d. 4. 4.
Jo. 2. n. 9.
Turr. de
Cens. l. 9.
disp. 67.
dub. 2.

a Gibal. d.
17. n. 46.
q. 3. n. 46.
b. Mutil. d.
17. n. 7.
Grass. d.
Dicit. d. 4.
non n. 1. aliq.

non esse, atque inutile esse; ergo pari poena est plectendus, qui facit, ut non sit membrum, atque, qui facit, ut sit inutile.

Suarez a vero distinguit: Vel ita debilitasti alterius membrum, ut, licet ineptum remaneat ad operationes proprias, juvat tamen in corpore, vel ita, ut omnino aridum a te sit redditum, & nihil prorsus juvet. Si priore modo debilitasti, non es Irregularis, quia verè non abscidisti membrum: Si autem modo posteriore, Irregularis es, quia moraliter, & æquivalenter tanta arefactio privans vita membrum illud, est moralis amputatio.

26. Sed nec illi placent, nec Suarj licet ingeniosè excogitata distinctio. Aio enim absolute, in utroque, & in quolibet alio simili casu, quo non separetur physicè membrum à corpore, hanc Irregularitatem non induci. Ratio est, quia, ut toties docuimus, Irregularitas non est inducenda, nisi adsit expressum jus: at jus nullibi morale, vel æquivalentem abscissionem Irregularitati subijcit, sed physicam abscissionem, detractionem, amputationem, &c.

27. Scio aliquando idem reputari in Jure b Civilii uxorem non habere Maritum, & illum inutilem habere, & in Canonico eodem reputari de Prælato inutili Ecclesiæ, ac de nullo, sed hæc disponuntur, quoad aliquos effectus ex Juris fictione, quæ non potest procedere, quoad Irregularitatem, quæ expressa debet esse in jure, & pro qua Jura nunquam aliquid simile finxerunt. Et quidem signatè dixi (quoad aliquos effectus) nam cæterum, nec uxor potest propter virum inutilem matrimonium inire cum alio, quia nimirum durat vinculum, neque Episcopo inutili datur successor, sed solum à coadjutor, &c. ut videas, non in omnibus paria reputari, non esse, & inutile esse.

28. Dices: In Jure Canonico dicitur causa esse Irregularitatis mutilatio, & detractio: ne igitur altera ex his vocibus sit superflua, illud (detractio) significabit debilitationem, quasi æquivalentem detractionem.

29. Confirmatur, quia in eodem Jure mutilatio ræmbri, & sanguinis effusio idem censentur in ordine ad incurrandam excommunicationem à percussente Clericum, non ob aliud, nisi, quia hæc duo sibi invicem æquivalent, Ergo idem in casu nostro, &c.

30. Respondeo, non esse novum in jure ob

majorem explicationem duas poni voces synonymas, idemque significantes. Adde Primo, nimis longè petitam esse hanc significationem, ut detractio significet debilitationem.

Adde Secundo, in odiosis non posse à propria significatione vocis ad impropiam deflecti. Adde Tertio, Codices emendatos allati Textus habere (mutilare, & occidere).

31. Ad confirmationem nego causalem. Ratio enim illius incursum in excommunicationem est, quia sive mutilatio, sive sanguinis effusio semper supponuntur fieri per percussionem, cui ex Jure annexa est excommunicatio.

32. Dices Secundo. Qui aridum reddit alteri membrum v.g. manum, illum Irregularem reddidit, ergo, & ipse Irregularis est.

Respondeo. Huic objectioni satis responderi potest ex dictis modo n. 12.

33. Ex his sequitur eum, qui manum, pedes, vel aliud membrum arefacit totaliter, vel auditum, visumque, imino mentem, rationisque discursum alteri tollit, si membrum non amputet, licet, ut certum est, gravissimè peccet, non tamen Irregularitatem contrahit, quia sic, neque occidit, neque mutilat.

34. Sequitur item, cum, qui sibi debilem vel aridum omnino reddit membrum, si illud non abscindat, vel, sic, se deformem, ineptumque ad Ecclesiastica munera non faciat, non fore Irregularem, quia nec membrum, nec partem membri sibi abscindit. Quam doctrinam hic decernendam remisi supra cap. 7 §. 2. n. 17.

35. Sed jam superest curiosa quæstiuncula pertinens quidem ad præcedentia, sed huc commodius transmissa. Inquiri enim, an si quis ab altero abscindat membrum inutile v.g. manum aridam, incurrat in Irregularitatem annexam mutilationi?

36. Respondeo. Suarez sua utitur distinctione, aitque si membrum, quantumvis omnino inutile, vivat tamen eum, qui illud ab se abscindit, fieri Irregularem, quia verè mutilat corporis humani membrum, si autem non vivat, sed est omnino aridum, & siccum, Irregularis non fieri, quia tunc, perinde esset, ac si is membrum abscinderet à cadavere.

37. Equidem tanti viri doctrinam venor, sed ei, acquiescere non possum; ejusmodi enim amputatorem semper fore Irregularem, puto, quia semper membrum humanum, seu hominis detruncat, cui detruncationi Sacri

Canones Irregularitatem addixerunt, nihil distinguentes. Nec verum est, perinde esse membrum arefactum ab homine vivo recidere, ac recidere à cadavere, qui est homo mortuus: membrum enim, quamvis arefactum, aliquid facit ad integritatem hominis vivi, & quamvis nihil faceret, cenè mutilum absolute vocare non potes illum, qui membrum, licet arefactum habet.

38. Qui plura membra alicui mutilat, an plures incurrat Irregularitates, supra dixi §. 10. à nu. 14.

Qui item dubitat, se mutilasse, an Irregularitatem te cenere debeat, dixi item supra cap. 5. §. 10. à nu. 10.

§. XVII.

Quis dispense in Irregularitate ex Homicidio.

Diversi Juris est dispensatio Irregularitatis ex defectu lenitatis, quæ ex dictis incurritur à Ministris Justitiæ, & à Militibus in Bello offensivo justo, & dispensatio ex homicidio injusto casuali, & dispensatio ex homicidio injusto, & denique dispensatio Irregularitatis ex mutilatione. Separatim igitur de singulis est dicendum.

2. Cum autem hic loquamur de dispensatione, ejus natura semper requirit causam, adverte, quoties nos dictum sumus, hunc, vel illum posse dispensare, semper intelligendum esse cum causa proportionata ad gravitatem Irregularitatis, juxta ea, quæ dicuntur in Tractatu de Dispensatione. Hanc monitionem hic apposui, propter frequentes dispensationes quæ circa Irregularitatem ex Homicidio expediuntur, cæterum in omnibus dispensationibus prædictis, & in posterum dicendis, eam esse apponendam, discretè pronuntio.

Quis possit dispensare in Irregularitate ex defectu lenitatis?

3. Summum Pontificem posse, nimis est manifestum, Quid Primo, de Episcopo?

4. Decem & octo Doctores enumerat, licet eos non sequatur, a Pasqualigo, docentes, posse Episcopum dispensare in Irregularitate ex defectu lenitatis: Ducunt autem hi proba-

a Pasqu. q. mor cont. 3 q. 226.

tionem allatæ doctrinæ à concessione Episcopis data à Tridentino, a concessionemque esse datam, ita deducunt.

5. Datur Episcopis facultas dispensandi in omni Irregularitate, præter illam, quæ est ex Homicidio injusto voluntario: sed Irregularitas ex defectu lenitatis non est ex Homicidio injusto voluntario, ergo de illa datur facultas Episcopis.

6. Vides, fundamento, quam apparenter solido, ii Doctores innuntur? Quod tamen, etiam indiligenter, expensum mihi, tibi, aliisque levissimum apparebit. Falsa enim omnino est dicti Argumenti Major; Siquidem Tridentinum non dicit Episcopis dari facultatem dispensandi in omni Irregularitate, præter illam, quæ est ex homicidio injusto voluntario, sed dicit, dari facultatem dispensandi in omni Irregularitate proveniente ex delicto occulto. At Irregularitas ex defectu lenitatis, nequaquam est ex delicto. Profer, Amice, Tridentini verba:

Licet Episcopi in Irregularitatibus omnibus, & suspensionibus ex delicto occulto provenientibus excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario, & ea, quæ est deducta ad forum contentiosum dispensare.

Cum igitur Tridentinum solum disponat de Irregularitate ex delicto, relinquit Irregularitatem ex occisione justa dispositioni antiquorum Canonum, quæ soli Pontifici, ut omnes scimus, reservatur, ut nobiscum sentium viginti tres Doctores citati ab eodem Pasqualigo, quibus adde ipsam b Pasqualigum, alios q. 6.

7. Neque mirum, si ejusmodi potestate fruatur, tum Commissarius Cruciatæ, tum in ordine ad suos, Prælati Regularium, pro his enim aliqui putant (an probabiliter, dicitur alibi) adesse Pontificis concessionem, quæ non est pro Episcopis.

8. Dicit Diana e ex Lessio, d per Epicheiam concedi id etiam Episcopis; sed Respondeo, te nimis gratis fingere hanc Epicheiam universalem circa concessionem ejusmodi dispensationis, quæ res universaliter non admodum est necessaria. Epicheia autem solum in necessariis quibusdam casibus insolitus locum habet. Nec auctoritatem Lessii obtendas; is enim id non dicit in libris de Justitià a se editis, sed in posthumis quibusdam commentariis, certe non magnæ auctoritatis mihi, & aliis.

Quia du. 6. n. 11